

دکتر رضا شاهرودیانی جراح پلاستیک، در آستانه روز وقف، از شیرینی‌های تجربه‌ای منحصر به فرد می‌گوید

لذت جراحی رایگان در مناطق محروم

۱۸ آذر در تقویم سلامت، روز وقف است. سازمان اوقاف و امور خیریه هر سال روزهای پایانی ماه صفر را به‌عنوان «هفته وقف» نامگذاری می‌کند. امسال نیز چهارشنبه ۱۸ آذرماه اولین روز از هفته وقف، همدلی و همزبانی انتخاب شده است. برخورداری از اجر و پادشاهی اخروی و الهی از مهم‌ترین عواید وقف است که علاوه بر واقفان، عموم مردم نیز از آن بهره می‌برند. با ترویج فرهنگ وقف بسیاری از مشکلات اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی مردم حل می‌شود و از آسیب‌های احتمالی در جامعه جلوگیری خواهد شد. یکی از زمینه‌های مهم و باارزش برای وقف، سلامت و تندرستی است. دکتر عبدالجلیل کلانتر هرمزی، فوق‌تخصص جراحی پلاستیک و استاد دانشگاه علوم پزشکی شهیدبهشتی از جمله پزشکانی است که سالیانه چند بار همراه با تیم و تجهیزات کامل خود به مناطق محروم سفر و با انجام جراحی‌های پلاستیک رایگان به نیازمندان کشور خدمت می‌کند. مناسفانه کودکان، زنان و مردان بسیاری در ایران وجود دارند که به‌دلیل ناهنجاری‌های ژنتیکی یا بروز حادثه بخشی از زیبایی خود را از دست داده‌اند و به علت فقر و مشکلات مالی توان جبران و ترمیم زیبایی از دست رفته خود را ندارند اما این جراح و تیم همراه او امید را به زندگی بسیاری از این افراد بازمی‌گردانند. در «وقف و سلامت» این هفته با دکتر رضا شاهرودیانی، فوق‌تخصص جراحی پلاستیک که از اعضای ثابت تیم داوطلب خدمت در مناطق محروم است و دوش به دوش دکتر کلانتر هرمزی خنده را به لب نیازمندان و خانواده‌های آنها می‌آورد، گفت‌وگو کرده‌ایم.

سلامت: لطفاً در مورد آشنایی‌تان با دکتر عبدالجلیل کلانتر هرمزی و اولین سفرتان به مناطق محروم توضیح دهید.

سال ۸۵ بود که از دانشگاه شهیدبهشتی فارغ‌التحصیل شدم و بعد از آن برای یک سال دوره فلوشیپ جراحی جمع‌مه و فک و صورت رازی‌نظر مستقیم‌استاد کلانتر هرمزی گذراندم. در این دوران همیشه در خدمت استاد بودم و از ایشان کسب تجربه می‌کردم. روزهایی را هم به مطب استاد می‌رفتم و همراه با او بیماران را ویزیت می‌کردم. گاهی اوقات مطب خیلی شلوغ می‌شد و بسیاری از بیماران از شهرستان‌ها مراجعه می‌کردند. بعضی از آنها حتی لازم نبود این مسافت طولانی را طی کنند و برای رسیدن به مطب هزینه زیادی بپردازند چراکه شاید در آن زمان به عمل نیاز نداشتند و باید صبر می‌کردند. مشکل بعضی دیگر نیز با کمک پزشکان و جراحان نزدیک به محل زندگی‌شان قابل حل بود. به عبارتی، این افراد می‌توانستند فقط با یک تلفن و مشاوره از راه دور راهنمایی شوند. ما نیز با مشاهده این بیماران به فکر افتادیم که ای کاش چنین افرادی قبل از مراجعه به مطب توسط فردی متخصص ویزیت شوند تا تنها در صورت نیاز به تهران مراجعه کنند. به همین

عبدالجلیل کلانتر

مشاهده تفاوت چهره افراد بعد از عمل واقعا تاثیرگذار است طوری که گاهی اشکمان جاری می‌شود و شیرین‌ترین لحظه زندگی‌مان رضایت را در چهره بیماران و خانواده آنها می‌بینیم.

مادری با کودک خود مراجعه کرد که خیلی دیر متوجه حضور ما شده بود. متأسفانه به دلیل پرشدن فهرست جراحی و مراجعه دیر هنگام او نمی‌توانستیم به کودکش وقت جراحی بدهیم. اشکی که آن مادر می‌ریخت واقعا برای مادر دناک بود و جوابی در قبال آن نداشتیم.

سلامت: به نظر شما چرا فعالیت‌های خیریه مشابه در جامعه پزشکی خیلی انجام نمی‌شود؟

در این مورد چه توصیه‌ای به همکاران خود دارید؟

نمی‌توانم بگویم کار خیر در این زمینه زیاد است اما تا جایی که من اطلاع دارم بسیاری از همکاران داوطلب کار خیر هستند اما شیوه و راه درست آن را نمی‌دانند. از طرفی، در این مورد بی‌اعتمادی ایجاد شده است. برای مثال خیلی اوقات پیش می‌آید افرادی به‌عنوان نماینده نهاد یا سازمان‌های خیریه به مطب پزشکان مراجعه و از آنها مبالغی را دریافت می‌کنند اما بعد مشخص می‌شود این وجوه در راه خیر استفاده نشده است. گاهی نیز برخی بیماران خود را بی‌بضاعت نشان می‌دهند تا رایگان تحت عمل جراحی‌های سنگین قرار بگیرند اما بعد مشخص می‌شود از وضع مالی خوبی برخوردار هستند. بنابراین اگر منبع موثقی برای این منظور وجود داشته باشد به‌طور حتم اعمال خیریه نیز بیشتر خواهد شد. برای سفرهای ما داوطلب از رشته‌های مختلف پزشکی بسیار زیاد است. خیلی از این افراد نیز درخواست می‌کنند بیماران بی‌بضاعت را به مطب یا درمانگاه آنها ارجاع دهیم تا به‌طور رایگان تحت جراحی، مشاوره و ویزیت قرار بگیرند. ■

بین آنها افرادی را انتخاب می‌کنند. **سلامت:** آیا در این سفرها جراحی زیبایی غیرضروری مثل جراحی بینی نیز انجام می‌شود؟

جراحی زیبایی تنها جزئی از جراحی پلاستیک است. جراحی پلاستیک‌های زیاده‌از‌جمله ترمیم سوختگی، جراحی دست و میکروسکوپی، جراحی زیبایی، جراحی ترمیمی کل بدن و جراحی فک، صورت و ناهنجاری‌های مادرزادی سر و گردن. امروزه متأسفانه مردم جراحی پلاستیک را فقط با جراحی زیبایی می‌شناسند در حالی که این‌طور نیست. در این سفرها به هیچ وجه ویزیت و جراحی زیبایی انجام نمی‌شود. **سلامت:** با احتساب محدودیت زمان در سفر، روزی چند بار جراحی انجام می‌دهید؟

تعداد اعمال جراحی در هر روز و هر سفر متغیر است و به سادگی و پیچیدگی عمل و شرایط موجود بستگی دارد. جراحی‌های کوچک و متوسط را روزانه تا ۵۰ عمل هم انجام داده‌ایم اما بعدها تصمیم بر این شد که اعمال ساده و برعهده همکاران دیگر بگذاریم و فقط اعمال بزرگ‌تر و مشکل‌تر را انجام دهیم. چنین عمل‌هایی را نیز در روز ۳۰ تا ۴۰ بار انجام داده‌ایم یعنی مشابه با تعداد جراحی‌های پیچیده‌ای که یک بیمارستان دولتی در عرض یک ماه انجام می‌دهد. **سلامت:** پیگیری بیماران بعد از عمل و اتمام سفر چگونه انجام می‌شود؟

به همه بیماران پرونده اختصاص داده می‌شود. تمام جراحان تیم‌موظف هستند پرونده بیماران را تکمیل و تاریخ جراحی، نوع جراحی، دستورات

این زمان تعداد زیادی بیمار ویزیت و جراحی می‌شوند. اگر چه امکان انجام جراحی‌های رایگان در بیمارستان‌های دانشگاهی تهران از گذشته تا به حال فراهم بوده و برای اسکان همراه بیمار نیز تسهیلاتی وجود دارد، اما متأسفانه خیلی از افراد حتی هزینه رفت و آمد به تهران را هم ندارند. بنابراین با سفر به مناطق محروم بدون اتلاف وقت و هزینه برای بیماران می‌توانیم آنها را جراحی کنیم. از طرفی، بیماران سرگردان نیز با این ویزیت‌ها متوجه می‌شوند در چه سنی به جراحی نیاز دارند و اصلاً با کمک جراحی بهبودی پیدا می‌کنند یا نه. افرادی که به جراحی نیاز دارند خودشان به چند گروه تقسیم می‌شوند: تعدادی از آنها جراحی ساده دارند و می‌توانند با کمک جراحان پلاستیک یا رشته‌های دیگر در شهر خود یا شهرهای مجاور عمل شوند. بنابراین آنها را راهنمایی می‌کنیم تا به پزشک مورد نظر مراجعه کنند اما بعضی به جراحی‌های خیلی پیچیده نیاز دارند که ممکن است در شهرستان مورد نظر انجام‌پذیر نباشد. بنابراین تسهیلات و مدارک لازم را برایشان فراهم می‌کنیم و به آنها وقت عمل در تهران می‌دهیم. تعداد زیادی از بیماران هم طی سفر جراحی می‌شوند.

سلامت: اعضای گروه جراحان چگونه و با چه معیارهایی انتخاب می‌شوند؟

تمامی همکاران در این گروه به‌صورت داوطلبانه فعالیت می‌کنند. حتی حضور دستیاران دکتر نیز در این سفرها اختیاری است. دکتر کلانتر هرمزی با احتساب تعداد بیماران، شرایط اسکان، تعداد اتاق عمل، تخصص پزشکان و... در هر سفر از

به این ترتیب از اتلاف وقت جلوگیری می‌شود و با تشکیل پرونده برای بیماران از تعداد تقریبی آنها آگاه می‌شویم. طی این سفرها حداقل تا ۳ تا ۴ اتاق عمل نیاز داریم. بنابراین با احتساب تعداد بیماران باید از دانشگاه محل درخواست کنیم امکانات و پرسنل بیمارستان خود را برای چند روز در اختیارمان قرار دهد و در صورت امکان، جراحی‌های غیرضروری را به زمان دیگری موکول کند.

سلامت: تا به حال چند سفر به مناطق محروم داشته‌اید؟

وقتی خبر این فعالیت در راهم‌رمز توسط رسانه‌ها و جراید منتشر شد دانشگاه‌های شهرستان‌های دیگر نیز با تماس گرفتند و برای همکاری اعلام آمادگی کردند. به همین ترتیب سفرها به مناطق مختلف ادامه پیدا کرد و به تدریج متخصصان از رشته‌های دیگر مثل جراحی اطفال، ارتوپدی، جراحی مغز و اعصاب، بیهوشی و... نیز به گروه اضافه شدند. خوشبختانه داوطلب در این زمینه بسیار زیاد و این فعالیت مورد استقبال همکاران قرار گرفته است. تاکنون به ۱۴ سفر رفته و هر بار پیشرفت داشته‌ایم. در این سفرها همچنین پرستار اتاق عمل، عکاس حرفه‌ای و مسولان تشکیل پرونده با ما همکاری دارند. به این ترتیب همه بیماران عکس و شماره پیگیری دارند و می‌توانند بعدها از طریق تلفن روند حل مشکلاتشان را پیگیری کنند.

سلامت: طی سفر چه خدماتی به بیماران ارائه می‌دهید؟

سفرهای ما معمولاً ۳ تا ۶ روزه هستند. طی

اواخر دوران شاهنشاهی ساسانیان نیکوکاری به منظور رستگاری روان در ایران فعال شدند که پول آنها صرف کمک به تنگدستان و احداث تاسیسات عام‌المنفعه می‌شد. همین بنیادها بعداً با الگوی وقف اسلامی توسعه یافت و گفته شد که اموال مختلف اعم از اثلاث باقیه، محبوسات، نذور، صدقات و هر مال دیگری را می‌توان وقف کرد. وقف سنتی اسلامی و به معنای هدیه ابدی برای خدمت عمومی یا ننگ داشتن اصل چیزی و جاری بودن منفعت آن در جهت خیر و نیکی و رضای خداست. با توجه تعریف دقیق (ماده ۵۵ قانون مدنی) وقف عبارت است از اینکه «عین مال حبس و منافع آن تسبیل شود». جمع این واژه اوقاف است و به مال و زمین وقف‌شده، موقوفه گفته می‌شود. وقف از جمله عقود معینی است که در فقه اهل سنت و امامیه از اعتبار خاصی برخوردار است.

وقف بر ۲ نوع است؛ وقف عام و خاص. وقتی را وقف عام گویند که راجع به جهات عامه

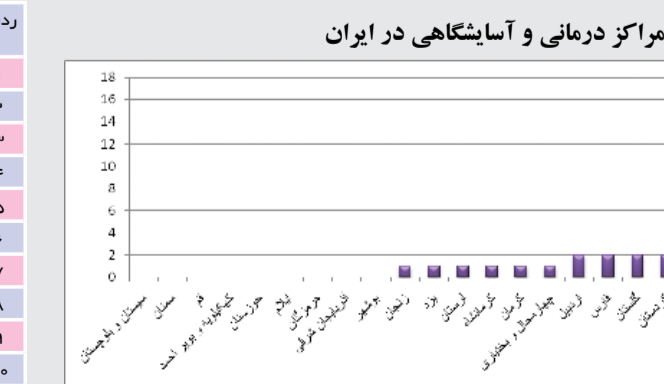
وقف‌درمانی در ایران به‌روایت آمار

برای مراکز درمانی و آسایشگاهی قرار دارند. استان‌های آذربایجان شرقی، قم، سمنان، ایلام، خوزستان، کهگیلویه و بویراحمد، هرمزگان و سیستان و بلوچستان موقوفه‌های برای مراکز درمانی و آسایشگاهی نداشتند. لازم به ذکر است اعداد مذکور، مربوط به موقوفاتی است که اختصاصاً برای مراکز درمانی و آسایشگاهی بوده و شامل دیگر موقوفات نیست. ■

تهران دارای بیشترین موقوفات مراکز درمانی و آسایشگاه ۱۷۷ موقوفه برای مراکز درمانی و آسایشگاهی است. بعد از آن اصفهان با ۶۶ موقوفه برای مراکز درمانی و آسایشگاهی در جایگاه دوم قرار دارد. استان‌های مرکزی و مازندران با ۵ موقوفه برای مراکز درمانی و آسایشگاهی در جایگاه سوم، استان‌های کرمان و آذربایجان غربی در ۴ موقوفه برای مراکز درمانی و آسایشگاهی در

باشد مانند مساجد، مدارس و هرچه از این قبیل باشد. وقف خاص وقتی است که اختصاص به افراد معینی به‌طور تعقب داشته باشد مثل وقف بر اولاد و احفاد. به‌عنوان مثال، مال غیرمنقول یا مال منقول قابل دوام را وقف می‌کنند تا فرزندان او از منافع مال بهره ببرند که این عمل را وقف خاص گویند.

ردیف	نام استان	تعداد موقوفه	ردیف	نام استان	تعداد موقوفه
۱	آذربایجان شرقی	۱۷۷	۱۱	قزوین	۳
۲	آذربایجان غربی	۱۳۳	۱۲	مازندران	۵
۳	اردبیل	۱۳۳	۱۳	مرکزی	۵
۴	بوشهر	۱۳۳	۱۴	لرستان	۱
۵	تهران	۱۲۷	۱۵	کردستان	۲
۶	قم	۱۱۷	۱۶	کهگیلویه	۰
۷	یزد	۱۱۷	۱۷	خوزستان	۰
۸	سیستان	۱۱۷	۱۸	خراسان شمالی	۳
۹	زنجان	۱۱۷	۱۹	خراسان رضوی	۳
۱۰	سمنان	۱۱۷	۲۰	خراسان جنوبی	۱

نمودار و جدول تعداد موقوفات برای مراکز درمانی و آسایشگاهی در ایران